

2. Права и длъжности на бирниците на вакъфа и другитъ длъжностни лица.

Бирниците на вакъфа, наречени „таксилдари“ и „джабии“, които били натоварени специално да събиратъ отъ раята-селяни на вакфиранитъ села законоустановенитъ приходи отъ произведенията на земитъ за въ чиста полза на вакъфа, както и опредѣленитъ данъци и налози, се считали съвършено свободни и независими отъ другитъ органи на властта, както граждански, тъй и военни. Тѣ можали да обикалятъ вакфиранитъ села безпрепятствено, безъ да бждатъ преследвани, бити или изтезавани. Следователно, тѣ сж били въ всецѣло подчинени на управляващия вакъфа и предъ него сж давали отчетъ по работата си. Но за това пѣкъ въ фермана се казва: „Всички служащи на вакъфа лица, а тъй сжщо и държавнитъ служители, ако тѣ, по една или друга причина, не се покоряватъ и не желаятъ да изпълняватъ моитъ царски заповѣди и дрѣзнатъ да вършатъ действия противни на шарията и на духа на императорската ми воля, — тѣ всички ще отговарятъ и ще бждатъ привлечени подъ отговорностъ за неизпълнение на моитъ царски заповѣди. Непокорнитъ ще се считатъ за предизвикващи смутове въ страната и ще бждатъ строго преследвани и наказвани“.

3. Привилегии на раята-селяни на вакфиранитъ села.

За четиритъ вакфирани села: Арбанаси, Горна-Орѣховица, Лѣсковецъ и Долна-Орѣховица въ фермана се казва: „да се именуватъ арбанашки села“ или „арнабутъ кариелери“. Тѣхнитъ махали, както и живущитъ въ тѣхъ рая-селяни могатъ да преминаватъ изцѣло въ наследство на наследницитъ по мъжка линия на завещателя по редътъ на старшинството и по узаконенитъ права „хаки-евлядиетъ“.

И се добавя: „Съгласно съ текста на царскитъ крепостни актове, издадени въ 1810 г., живущитъ въ тѣзи села селяни ще се управляватъ автономно, като свободни граждани. Тѣ ще се считатъ опростени и освободени отъ всѣкакви правителствени и обществени налози и данъци (сербесиетъ юзере идаре олунубъ ве текялефи урфиеденъ, ве ресуми шаниденъ маафъ ве мюсели юлибъ“.) И по-нататѣкъ: „на всѣки външенъ човѣкъ, въ каквото чинъ и положение да е и въ каквата категория и да се числи, се забранява да влезе на сила въ предѣлитъ на тия свободни и независими села. На външнитъ лица, били тѣ държавни служители или не, били тѣ редовни царски войници или офицери, не се позволява и не се допускатъ по никой начинъ, да нахълтватъ въ територията на тѣзи села. Сжщо тъй не се позволява на други външни лица да влизатъ въ частни разпри, да се каратъ и спорятъ съ самата рая-селяни, които живѣятъ въ земитъ на тѣзи села. Защото въ първитъ височайши актове, които сж били издадени отъ нашитъ августейши прадѣди, изрично е казано и заповѣдано, тъй да се постѣпва, споредъ гореизложеното“.

Въ царскитъ регистри тази рая-селяни се именуватъ „маафъ ве мусалиме-рая-тайфалари-гиби“.

За обезпечение на правата и привилегиитъ, дадени на жителитъ въ тѣзи села, заповѣдвало се на мѣстнитъ власти да зачитатъ и уважаватъ тия права, да се отнискатъ къмъ споменатата рая-селяни и да ги третиратъ, като свободни граждани на държавата, да облекчаватъ материалното имъ положение и да не изискватъ отъ тѣхъ никакви годишни данъци и бери.